

SAVIENĪBAS AUGSTĀ
PĀRSTĀVE ĀRLIETĀS UN
DROŠĪBAS POLITIKAS
JAUTĀJUMOS

Strasbūrā, 14.3.2017.
JOIN(2017) 11 final

KOPĪGS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM UN PADOMEI

Elementi ES stratēģijai attiecībā uz Sīriju

Ievads

Karš Sīrijā, kas ir viena no smagākajām humanitārajām krīzēm pasaulē kopš Otrā pasaules kara, turpina graužoši un traģiski ietekmēt tās iedzīvotājus. Alepo sagraušana pagājušajā gadā bija pēdējais smagais notikums šā konflikta joprojām nebeidzamajā vēsturē. Turklāt līdz ar cilvēku pārvietošanu, terorisma izplatību, kā arī politisko un reliģisko atšķirību saasināšanos tam ir arī arvien lielāka destabilizējoša ietekme uz plašāku reģionu.

Mērķis ES stratēģijai attiecībā uz Sīriju, ko savā runā par stāvokli Savienībā 2016. gada septembrī izvirzīja priekšsēdētājs Ž. K. Junkers, ir definēt, kā ES var būtiskāk iesaistīties, lai palīdzētu rast noturīgu politisko risinājumu Sīrijā pašreizējā ANO pieņemtajā satvarā un palīdzētu veidot stabilitāti un atbalstu atjaunošanā pēc vienošanās, kad būs sāktā ticama politiskā pāreja. Savienības Augstā pārstāve ārlietās un drošības politikas jautājumos (“Augstā pārstāve”) un Komisija plāno apstiprināt stratēģiju līdz Briseles konferencei “*Supporting the Future of Syria and the Region*” 2017. gada 5. aprīlī kā ES ieguldījumu divās no trim šīs konferences plašajām tēmām: atbalsts politiskajam procesam un atbalsts izlīgumam un stabilizācijai. Trešajai konferences tēmai — atbalsts reģionam — ir atsevišķa pieeja, kas tiek realizēta, izmantojot ES Londonas apņemšanos un īstenojot ES nolīgumus ar Jordāniju¹ un Libānu² un Bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā³.

Stratēģija ir arī pārskats par aspektiem, kas attiecināmi uz Sīriju un izklāstīti *ES reģionālajā stratēģijā attiecībā uz Sīriju un Irāku, kā arī ISIL/Da'esh draudiem*, ko Padome pēdējo reizi pārskatīja un atjaunināja 2016. gada maijā.⁴ Ir jāpārskata ES loma un tas, ko tā var darīt, lai palīdzētu sekmēt politiska risinājuma rašanos, balstoties uz ANO Drošības Padomes Rezolūciju 2254, kas attiecas uz visiem sīriešiem, ļaujot viņiem dzīvot brīvībā, cieņā un drošībā.

---

¹ <http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-12384-2016-ADD-1/lv/pdf> (sk. pielikumu).

² http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2016/11/pdf/st03001_en16_docx_pdf/ (sk. pielikumu).

³ https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/frit_factsheet.pdf.

⁴ http://ec.europa.eu/echo/files/news/20150206_JOIN_en.pdf.

<http://www.consilium.europa.eu/lv/press/press-releases/2016/05/23-fac-syria-iraq-daesh-conclusions/>.

Abpusēja sadarbība ar Sīrijas valdību tika pārtraukta pēc pilsoņu sacelšanās vardarbīgas apspiešanas 2011. gadā, ko īstenoja režīma pārstāvji. Tomēr ES turpināja atbalstīt Sīrijas iedzīvotājus, sniedzot humāno palīdzību, lai glābtu dzīvības, kā arī sniedzot palīdzību, kas nepieciešama, lai nodrošinātu būtiskākos pakalpojumus un atbalstītu pilsonisko sabiedrību. Pastiprināta koordinācija starp ES dalībvalstīm un ES iestādēm un to attiecīgie finanšu instrumenti ir būtiski šīs stratēģijas efektīvai īstenošanai.

1. Stāvoklis Sīrijā

1.1. Politiskais un drošības konteksts

Sīrijas režīma militārā reakcija uz mierīgu politisko sacelšanos 2011. gadā noveda pie ilgstoša pilsoņu kara, ko atbalstīja un saasināja vairāki ārējie dalībnieki. Līdz ar kara turpināšanos veidojas daudzi atsevišķi un konkurējoši reģioni, ko vada dažādi bruņoti grupējumi, un tas ļauj *Da'esh* augt.

Neskatoties uz veiksmīgām ANO miera sarunām, 2012. gada Ženēvas paziņojumu⁵ un Starptautiskās Sīrijas atbalsta grupas un tās darba grupu centieniem, nav panākta vienošanās starp konfliktā iesaistītajām pusēm, lai izbeigtu karu. Sīrijas iekšējo sarunu ceturtajā kārtā 2017. gada februārī Ženēvā noskaidrojās trīs tematu kopumi turpmākajām sarunām saskaņā ar ANO DPR 2254 — pārvaldība, konstitūcija un vēlēšanas, kā arī papildu tēma — cīņa pret terorismu.

Tikmēr vardarbību uz vietas sistemātiski palielina Sīrijas režīms un tā sabiedrotie, kā arī vardarbīgas ekstrēmistu grupas un bruņotās opozīcijas elementi. Tas ir novedis pie Sīrijas iedzīvotāju lielākas neaizsargātības, demogrāfiskās situācijas manipulācijas ar piespiedu evakuāciju un smagiem cilvēktiesību un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem.

No režīma puses nav bijuši centieni sākt dialogu — vēstījums ir skaidrs: “pakļaujieties vai dodieties projām”. Šāda represīva pieeja nekad nevar būt stabils pamats vienotai un iekļaujošai Sīrijai nākotnē.

1.2. Humanitārais konteksts

---

⁵ <http://www.un.org/News/dh/infocus/Syria/FinalCommuniqueActionGroupforSyria.pdf>.

Sešus gadus ilgstošā konflikta rezultātā ir ievērojami samazinājies iedzīvotāju skaits Sīrijā. Dzīves ilgums ir samazinājies par 20 gadiem. Ekonomikas un humānā attīstība Sīrijā ir atkāpusies par 40 gadiem, kā rezultātā daudzi sīrieši ir pametuši valsti. Sīrijas ekonomika ir sabrukusi, un to ir aizstājusi kara ekonomika, no kā labumu gūst tikai neliela daļa cilvēku. 13,5 miljoniem iedzīvotāju⁶, kas ir gandrīz trīs ceturtdaļas no atlikušajiem iedzīvotājiem⁷, ir steidzami nepieciešama humānā palīdzība, tostarp vairāk nekā 6 miljoniem iekšzemē pārvietoto personu un vairāk nekā 5 miljoniem personu ielenktos un grūti pieejamos apgabalos.

Tādi starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumi, kas notiek gandrīz katru dienu, kā pastāvīgi tīši uzbrukumi civilajai infrastruktūrai, tostarp ūdensapgādes sistēmām, medicīnas infrastruktūrai un skolām, ir radījuši būtisko pakalpojumu nopietnu trūkumu. Vienlaikus piekļuvi humānajai palīdzībai un tās sniegšanu būtiski traucē pieaugoša palīdzības politizācija.

1.3. Stāvoklis saistībā ar ES palīdzību 2017. gada janvārī

Kopš kara sākuma 2011. gadā ES (ES kopā ar dalībvalstīm) ir bijusi lielākā līdzekļu devēja un piešķirusi vairāk nekā EUR 9,4 miljardus, reaģējot uz krīzi gan pašā Sīrijā, gan reģionā.

Pašā Sīrijā ES ir piešķirusi vairāk nekā EUR 900 miljonus. No tiem vairāk nekā EUR 600 miljoni ir izmantoti, lai sniegtu humāno palīdzību. Šis finansējums ir ļāvis reaģēt uz cilvēku vajadzībām visā Sīrijā un noteicis par prioritāti dzīvības glābšanas daudznozaru operācijas, jo īpaši apgabalos, kuros ir nepietiekams pakalpojumu nodrošinājums, par kuriem notiek strīdi un kuri ir ielenkti.

ES humānā palīdzība ir sasniegusi miljoniem cilvēku Sīrijā un kaimiņvalstīs, kas uzņem bēgļus. Mūsu palīdzība ir ļāvusi mūsu partneriem Sīrijā sniegt pārtikas, ārkārtas veselības atbalsta, patvēruma, dzeramā ūdens un higiēnas preču atbalstu miljoniem cilvēku, jo īpaši vistrūcīgākajām personām, un ir sniegusi atbalstu *UNICEF* vakcinēšanas kampaņu pret poliomiēlītu 2,7 miljoniem bērnu. Kaut gan šajā paziņojumā galvenā uzmanība pievērsta Sīrijai, ES ir piesaistījusi ievērojamu atbalstu kaimiņvalstīm, kas uzņem bēgļus (Turcijai,

---

⁶ <http://www.unocha.org/syria>.

⁷ <http://www.worldometers.info/world-population/syria-population/>.

Jordānijai, Libānai), kur vairāk nekā 1,5 miljoniem Sīrijas bēgļu reģionā tiek sniegta dzīvību glābjoša veselības aprūpes un medicīnas palīdzība, kā arī psihosociālais atbalsts un aizsardzība.

ES ar dažādu instrumentu starpniecību ir ieguldījusi arī EUR 327 miljonus cita veida palīdzībā. Ar Eiropas kaimiņattiecību instrumentu⁸ Sīrijā ir finansētas darbības dažādās nozarēs, piemēram, izglītībā, atbalstā iztikai, vietējā pārvaldībā, veselības aprūpē un pilsoniskās sabiedrības atbalstā.

Šā finansējuma mērķis ir saglabāt Sīrijas cilvēkkapitālu, atvieglot cilvēku piekļuvi pamatpakalpojumiem un uzlabot vietējo pilsonisko iestāžu rīcībspēju. Ar stabilitātes un miera veicināšanas instrumentu⁹ un Eiropas instrumentu demokrātijai un cilvēktiesībām¹⁰ ES atbalsta Sīrijas pilsonisko sabiedrību un cilvēktiesību aizstāvjus. Ar attīstības sadarbības instrumentu¹¹ atbalsta arī tādus projektus Sīrijā, kas paredzēti, lai uzlabotu pārtikas nodrošinājumu Sīrijas iedzīvotājiem.

ES ir izveidojusi bēgļu atbalsta mehānismu Turcijā ar kopējo budžetu EUR 3 miljardu apmērā 2016.–2017. gadā, lai sniegtu ilglaicīgāku atbalstu iztikas līdzekļu, sociāli ekonomiskajām un izglītības perspektīvām bēgļiem Turcijā.

ES ir izveidojusi arī Reģionālo trasta fondu reaģēšanai uz krīzi Sīrijā¹², kas ietver EUR 932 miljonu lielu atbalstu no 22 dalībvalstīm un Turcijas. Tas ir ieguldījums papildus tiešajam finansējumam no ES budžeta, ko izmanto reģionā, lai palīdzētu sīriešiem un uzņemošajām kaimiņvalstu kopienām.

ES finansējums palīdzēja uzlabot bēgļu dzīvi, jo īpaši izglītības jomā. Piemēram, 663 000 Sīrijas bēgļu un uzņēmējkopienu bērnu un jauniešu Turcijā, Libānā un Jordānijā ir sniegta

---

⁸ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0232&from=EN>.

⁹ http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=uriserv:OJ.L_.2014.077.01.0001.01.LAV&toc=OJ:L:2014:077:TOC.

¹⁰ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0235&from=EN>.

¹¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/HTML/?uri=CELEX:32014R0233&from=EN>.

¹² https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/20161220-eutf-syria_0.pdf.

kvalitatīva pamatizglītība, aizsardzības pakalpojumi un psiholoģiski sociālā aprūpe. Augstākās izglītības sfērā *HOPES* projekta ietvaros tiek piedāvātas stipendijas, konsultācijas izglītības jomā un valodu kursi 250 000 Sīrijas bēgļu un uzņēmējkopieņu jauniešu Jordānijā, Libānā, Ēģiptē, Irākā un Turcijā. Turcijā izglītības jomā veiktie pasākumi ietver uzceltas un ierīkotas 70 skolas.

2. Riski un apdraudējums ES pamatinteresēm gadījumā, ja karš turpinās

Kara turpināšanās Sīrijā varētu novest vai nu pie valsts sadalīšanās pa reliģiskām grupām, kas varētu vairot vardarbīgu ekstrēmismu un terorismu, vai režīma militāras kontroles ieviešanas visā valstī. Abas situācijas novestu pie pastāvīgas nestabilitātes ar plašākām graužošām sekām reģionālā un pasaules mērogā, tostarp negatīvi ietekmējot starptautisko tiesisko un institucionālo struktūru spējas risināt citus strīdus.

Sekas, ko radītu šīs varbūtības — konflikta vai autoritārā režīma turpināšanās (alternatīva sarunās panāktai politiskai pārejai) —, būtu pretrunā Sīrijas iedzīvotāju, reģiona un ES interesēm. Tas nozīmētu:

- dzīvību zaudēšanu un cilvēku ciešanu palielināšanos, tostarp aplenkuma rezultātā, kas novestu pie turpmākas iedzīvotāju pārvietošanās, jo īpaši plašas bēgļu plūsmas reģionā un uz Eiropu;
- turpmāku vardarbību, bruņoto grupējumu radikalizāciju un vardarbīgā ekstrēmisma izplatīšanos;
- tādu noziedzīgu darbību izplatīšanos, ko izraisa kara ekonomika, tostarp ieroči un cilvēku tirdzniecība;
- turpmāku ekonomikas lejupslīdi ar mazākām uzņēmējdarbības un ekonomikas iespējām;
- reliģisko grupu atšķirību nostiprināšanos, liekot šķēršļus centieniem uzlabot nacionālā izlīguma procesu;
- lielāku nestabilitāti kaimiņvalstīs, tostarp traucējot stabilizāciju Irākā pēc *Da'esh*, un turpmāku tiešu ietekmi Jordānijā, Libānā un Turcijā; un

- turpmāku kultūras mantojuma, tostarp pasaules mantojuma vietu, iznīcināšanu un kultūras priekšmetu tirdzniecību.

3. ES stratēģiskie mērķi

ES stratēģiskie mērķi Sīrijā ir saskaņā ar tās pamatinteresēm un vērtībām un ir balstīti uz globālo ES ārpolitikas un drošības politikas stratēģiju un Eiropas kaimiņattiecību politiku.

- Viena Sīrija — vienota un teritoriāli integrāla valsts visiem Sīrijas pilsoņiem.
- Demokrātiska Sīrija — tiesiska valdība un plurāla politiskā sistēma, ievērojot tiesiskumu un individuālas tiesības, kas balstītas uz vienlīdzīgu pilsonību.
- Dažāda un iekļaujoša Sīrija — multikulturāla valsts, kurā visas etniskās un reliģiskās grupas jūt, ka to identitāte ir aizsargāta un tām ir vienlīdzīga piekļuve valdībai.
- Stipra un droša Sīrija — efektīva valsts ar funkcionālām iestādēm, ar vērstību uz pilsoņu drošību un pakalpojumiem, vienotu nacionālo armiju un uzticamiem policijas un drošības spēkiem.
- Stabila Sīrija — stabila politiskā sistēma un spēcīga ekonomika, kas nodrošina pienācīgu izglītību un veselības aprūpi tās iedzīvotājiem, kā arī pievilcību ārvalstu investīcijām, saglabājot labas attiecības ar visām kaimiņvalstīm un integrētību starptautiskajā kopienā kā konstruktīvam partnerim.

Šo mērķu sasniegšanā izveidotie apstākļi ļaus bēgļiem un valsts iekšienē pārvietotajām personām brīvprātīgi, cieņpilnā veidā un droši atgriezties.

4. ES mērķi

Lai sasniegtu šos stratēģiskos mērķus, ES mērķi attiecībā uz Sīriju ir šādi:

- kara izbeigšana ar konflikta pušu pārrunātu politiskās pārejas procesa palīdzību, ko atbalsta ANO īpašais pārstāvis Sīrijā un galvenie starptautiskie un reģionālie dalībnieki;
- veicināt saprātīgu un iekļaujošu pāreju Sīrijā ar atbalstu, kas paredzēts, lai stiprinātu politisko opozīciju saskaņā ar ANO Drošības Padomes Rezolūciju 2254 un Ženēvas paziņojumu;

- veicināt demokrātiju, cilvēktiesības un vārda brīvību, stiprinot Sīrijas pilsoniskās sabiedrības organizācijas;
- veicināt nacionālā izlīguma procesu, kas balstīts uz miera centieniem un vardarbīgā ekstrēmisma un reliģiskās sašķeltības apkarošanu, tostarp pieeju pārejas tiesiskumam, kam būtu jāietver atbildība par kara noziegumiem;
- glābt dzīvības, laikus, efektīvi un principiāli risinot visneaizsargātāko sīriešu humanitārās vajadzības;
- atbalstīt Sīrijas iedzīvotāju, kā arī iestāžu un Sīrijas sabiedrības izturētspēju.

Šie mērķi ir sīkāk aprakstīti 5. nodaļā.

5. Galvenās darbības līnijas Sīrijā, lai īstenotu ES mērķus

5.1. Kara izbeigšana ar konflikta pušu pārrunātu politiskās pārejas procesa palīdzību, ko atbalsta ANO īpašais pārstāvis un galvenie starptautiskie un reģionālie dalībnieki

Jebkādam ilgspējīgam kara risinājumam jābūt balstītam uz demokrātiskiem centieniem un Sīrijas iedzīvotāju vajadzībām, ļaujot atvērt politisko un pilsonisko telpu iepriekš izstumtajām grupām un izveidot demokrātisku un reālu valsts iestāžu reformu. Izmantojot pieejamos instrumentus, ES darīs visu iespējamo, ņemot vērā savas intereses sarunās panāktajā politiskajā pārejā.

ES turpinās sniegt tiešu atbalstu ANO organizētajās sarunās Ženēvā, tostarp tehniskajās diskusijās, kas varētu veicināt politiskās sarunas par kara izbeigšanu un noteikt pārejas valdības iestādes parametrus saskaņā ar ANO DPR 2254 un Ženēvas paziņojumu. ES atzinīgi vērtē Krievijas, Turcijas un Irānas veikumu, atbalstot pamieru, kā noteikts ANO DPR 2336, un kā līdzekli, lai sagatavotos iekšējām Sīrijas sarunām Ženēvā.

Tā kā karu Sīrijā pašlaik lielā mērā veido vairāku reģionālo un globālo dalībnieku tieša militāra iesaistīšanās, ES, pilnībā sadarbojoties ar ANO, ir uzsākusi iniciatīvu, lai attīstītu politisku dialogu ar galvenajiem dalībniekiem reģionā nolūkā izveidot kopēju pamatu jaunajai Sīrijas valstij un nosacījumus izlīguma un atjaunošanas procesam. Šā darba mērķis ir turpināt stiprināt vienošanos iekšējā Sīrijas miera procesā.

Mieru nevar sasniegt, iesaistot tikai Sīrijas ieinteresētās personas makrolīmenī. Tam vispirms nepieciešami saskaņoti centieni, kas vērsti tieši uz Sīrijas pilsonisko sabiedrību, kopienām un iedzīvotājiem, kurus ietekmējis karš un kuriem būtu jāpiedalās pārejas noteikumu izveidošanā un Sīrijas politiskās sistēmas nākotnes noteikšanā. ES Sīrijas miera procesa atbalsta iniciatīvas¹³ ietvaros tiek izstrādāta konkrēta platforma, lai atbalstītu miera procesu un pamieru, stiprinātu opozīcijas puses un veicinātu dialogu ar pilsonisko sabiedrību. ES turpinās atbalstīt ANO īpašā pārstāvja Sīrijā centienus iekļaut pilsonisko sabiedrību savā darbā, izmantojot Pilsoniskās sabiedrības atbalsta telpu un Sieviešu konsultatīvo padomi.

ES turpinās savus ierobežojošus pasākumus pret Sīrijas personām un iestādēm, kas atbalsta režīmu, kamēr vien turpināsies represijas pret civiliedzīvotājiem. Ciktāl tas būs nepieciešams, pasākumi, kas vērsti uz konkrētiem Sīrijas ekonomikas sektoriem, tiks piemēroti arī turpmāk. Pašreizējās sankcijas vajadzības gadījumā tiks paplašinātas. ES pastāvīgi pārskatīs sankciju ietekmi un regulāri izskatīs iespējas mazināt jebkādas neplānotas sekas.

5.2. Veicināt saprātīgu un iekļaujošu pāreju Sīrijā ar atbalstu, kas paredzēts, lai stiprinātu politisko opozīciju saskaņā ar ANO Drošības Padomes Rezolūciju 2254 un Ženēvas paziņojumu

Visaptverošu un dzīvotspējīgu pāreju Sīrijā nevar sasniegt bez visu galveno Sīrijas politisko grupu pārstāvniecības un stiprināšanas.

Sīrijas opozīcijai — gan Sīrijā, gan ārpus tās — nepieciešama palīdzība, lai uzturētu tās centienus kļūt par spēcīgu un ilgtspējīgu politisko platformu, kas ir spējīga sniegt demokrātisku alternatīvu un veikt nozīmīgas funkcijas pārejas un pēcpārejas posmos Sīrijā. ES turpinās pašreizējo darbu nolūkā atbalstīt galvenās politiskās opozīcijas grupas sarunu procesā, kā arī lai palīdzētu tām turpmāk attīstīt un pielāgot savu redzējumu attiecībā uz pāreju un nākotni Sīrijas valstī un sabiedrībā.

ES turpinās investēt Sīrijas opozīcijas vienotībā, cenšoties stiprināt Augsto sarunu komiteju, kā arī tās divus galvenos politiskos spēkus — Sīrijas Nacionālo koalīciju un Nacionālo koordinācijas iestādi.

---

¹³ ES fonds Sīrijai, kas izveidots ar stabilitātes un miera veicināšanas instrumentu.

ES atbalstīs opozīcijas platformas paplašināšanu dialoga sarunām ar citām Sīrijas opozīcijas grupām, kas nav pārstāvētas Ženēvas procesā. Turklāt ES veicina dialogu starp opozīcijas grupām un tādām Sīrijas ieinteresētajām personām kā pilsoniskās sabiedrības organizācijas, reliģiskie un cilšu līderi, uzņēmējdarbības kopiena un sieviešu asociācijas, ar mērķi iekļaut viņu viedokļus politiskajā platformā.

ES turpinās atbalstīt Sīrijas politiskās opozīcijas sadarbību un iesaistīšanos ar mēreniem bruņotajiem grupējumiem, lai stiprinātu to dalību pamierā un gatavošanos turpmākai politiskai pārejai.

5.3. Veicināt demokrātiju, cilvēktiesības un vārda brīvību, stiprinot Sīrijas pilsoniskās sabiedrības organizācijas

ES turpinās sniegt būtisku atbalstu Sīrijas pilsoniskās sabiedrības organizācijām, kam ir līdzīgas vērtības, lai veicinātu demokrātiju, cilvēktiesības un vārda brīvību. Sīrijas pilsoniskajai sabiedrībai būs jāieņem galvenā loma pēckonflikta Sīrijā, tostarp palīdzot valstij tikt galā ar pagātni, cenšoties veicināt vietēju un nacionālu izlīgumu, starpkultūru un starpreliģiju dialogu un palīdzot uzraudzīt jebkādu politisku vienošanos.

Jo īpaši ES atbalstīs Sīrijas pilsoniskās sabiedrības pievienošanos pašreizējām platformām, kas var labāk veicināt to mērķus un dot izteikšanās iespēju pēc iespējas plašākai Sīrijas sabiedrībai. Tas veicinās pilsoniskās sabiedrības spēju iesaistīt sabiedrību, formulējot Sīrijas pilsoņu bažas. Tiks saglabāts atbalsts sieviešu, jauniešu un minoritāšu tiesību organizācijām, kas atbalsta programmu savai dalībai iekļaujošā un demokrātiskā Sīrijā.

Atbalstam vārda brīvībai būtu jāietver atbalsts dinamisku, brīvu un neatkarīgu plašsaziņas līdzekļu attīstībai un kanālu veidošana atvērta un tolerantai komunikācijai, tostarp izmantojot sociālos plašsaziņas līdzekļus.

5.4. Veicināt nacionālā izlīguma procesu, kas balstīts uz miera veidošanas centieniem un vardarbīgā ekstrēmisma un reliģiskās sašķeltības apkarošanu, tostarp pieeju pārejas tiesiskumam, kam būtu jāietver atbildība par kara noziegumiem

Konflikta laikā un pēc tā ES turpinās atbalstīt pārejas tiesiskuma iniciatīvas, lai palīdzētu nodrošināt atbildību par kara noziegumiem, cilvēktiesību pārkāpumiem un starptautisko humanitāro tiesību pārkāpumiem. Tas ietver atļautu ķīmisko ieroču lietošanu, kā arī atbalstu

kara noziegumu izmeklēšanai valsts un starptautiskā līmenī. Šie centieni tiks veikti kopā ar atbalstu psihosociālās palīdzības un izlīguma procesa stiprināšanai visā valstī.

Attiecībā uz miera veidošanas centieniem ES palīdzēs Sīrijas sabiedrības dažādiem dalībniekiem atbalstīt mierīgu līdzāspastāvēšanu un sabiedrības izturētspēju kā priekšnosacījumu demokrātiskas Sīrijas izveidošanai nākotnē. Starptautiskās centieniem būs jābūt rūpīgi mērķorientētiem, lai atbilstu konkrētām vietējo kopienu vajadzībām un mainīgajiem konflikta apstākļiem.

ES atbalstīs darbu, kas saistīts ar pazudušo personu identificēšanu, un sniegs atbalstu viņu ģimenēm, nodrošinot konsultācijas, juridiskus konsultācijas un interešu pārstāvību.

5.5. Glābt dzīvības, laikus, efektīvi un principiāli risinot visneaizsargātāko sīriešu humanitārās vajadzības

Humānās palīdzības sniegšana Sīrijā ir kļuvusi arvien grūtāka. Humānās palīdzības pieņemšana vai apturēšana ir kļuvusi par kara taktiku, ko visas konfliktā iesaistītās puses izmanto savos nolūkos. ES turpinās savu praktisko sadarbību ar Sīrijas valdību un opozīcijas grupām, lai vēlreiz atbalstītu nepieciešamību panākt, ka visas konflikta puses ievēro galvenos humanitāros principus, un lai izvairītos no politiskas iejaukšanās humānās palīdzības sniegšanā. ES saglabās principiālu, nediskriminējošu un uz vajadzībām balstītu pieeju palīdzības sniegšanai, izmantojot partnerus.

ES humanitārā reakcija turpmāk izpaudīsies divos veidos — kā neatliekamā palīdzība un palīdzība pēc ārkārtas stāvokļa —, izmantojot integrētu pieeju ar šādām piecām intervences pamatjomām: pārtika; veselības aprūpe; patvēruma un lietas, kas nav saistītas ar pārtiku; ūdensapgāde, sanitārija un higiēna (*WASH*); kā arī aizsardzība. Ar savu neatliekamo palīdzību ES un tās humanitārie partneri noteiks prioritārās jomas, kurās pilsoniskajai sabiedrībai ir ierobežota piekļuve humanitārajai palīdzībai vai nav tās vispār. ES atbalsta plānu neparedzētiem gadījumiem izveidi, lai efektīvi paredzētu un reaģētu uz jebkādu humanitārās situācijas pasliktināšanos.

ES turpinās arī sniegt dzīvībai nepieciešamu atbalstu visneaizsargātākajiem sīriešiem situācijās pēc krīzes, piemēram, ilgtermiņa pārvietošana vai ilgstošs pamatpakalpojumu trūkums. ES turpinās stiprināt humānās palīdzības, izturētspējas un atbalsta iztikai savstarpējo papildināmību.

ES saskaņā ar savu humanitāro diplomātiju turpinās pieprasīt, lai visas konfliktā iesaistītās puses nodrošinātu civiliedzīvotāju aizsardzību, humānās palīdzības piekļuvi un nodrošinātu humanitāru reakciju saskaņā ar starptautiskajām humanitārajām tiesībām un atbildības principiem. ES saglabās savu atbalstu spēcīgas “visas Sīrijas” pieejai kā labākajam veidam, lai saskaņoti, principiāli un efektīvi risinātu piekļuves šķēršļus un sniegtu atbalstu trūcīgām iedzīvotāju grupām, izmantojot visus palīdzības centrus, tostarp robežu un pārrobežu darbības.

5.6. Atbalstīt Sīrijas iedzīvotāju, kā arī iestāžu un Sīrijas sabiedrības izturētspēju saskaņā ar “visas Sīrijas” pieeju

Veidojot Sīrijas iedzīvotāju izturētspēju saskaņā ar “visas Sīrijas” pieeju, jāsniedz atbalsts cietušajiem iedzīvotājiem visā valstī. Tas kļūst arvien grūtāk, jo nav piekļuves, drošības un spējas piesaistīt partnerus konflikta vidē. Šādai pieejai vajadzīgs piesardzīgs novērtējums, ņemot vērā konfliktu, un uzraudzība attiecībā uz to, kur un kā var sniegt ES palīdzību. Tāpēc ES ir veikusi pasākumus, lai mazinātu politiskos un citus riskus pašā Sīrijā, un ir stiprinājusi savu klātbūtni reģionā.

ES turpinās atbalstīt Sīrijas pilsoniskās sabiedrības izturētspēju. Īpaša uzmanība tiks veltīta darbvietu izveidei, izmantojot uz kopienu balstītu un vietēju pieeju, lai gūtu peļņu un veicinātu līdzatbildības sajūtu. ES arī turpinās pievērst uzmanību izglītības, tostarp pamatizglītības un augstākās izglītības, prasmju apguves, profesionālās apmācības un psihosociālā atbalsta nodrošināšanai Sīrijas bērniem un jauniešiem, kā arī īpašām darbībām, lai sekmētu meiteņu vienlīdzīgu piekļuvi izglītībai. Tas dos viņām iespēju turpināt skološanos un studijas, tādējādi sniedzot perspektīvu uz labāku nākotni un nodrošinot viņas ar prasmēm, kas nepieciešamas, lai piedalītos Sīrijas atjaunošanā. Tas arī iedrošinās cilvēkus, jo īpaši jauniešus, pēc konflikta palikt vai atgriezties Sīrijā un radīt alternatīvas dalībai vardarbīgos ekstrēmistu grupējumos vai to ietekmē.

ES centīsies novērst Sīrijas valsts administrācijas sabrukumu. Funkcionējošai valstij ir nepieciešama valdības struktūru saikne visos līmeņos. ES paplašinās atbalstu, ko tā ir sniegusi vietējām pilsoniskās pārvaldības struktūrām jomās, kuras pārvalda opozīcija, piemēram, vietējām padomēm un citām administratīvām iestādēm, lai uzlabotu to pārskatāmību, dalību un pārskatatbildību pakalpojumu sniegšanā un novērstu militāro dalībnieku kontroli pār pilsoniskajām struktūrām. ES cieši kopā ar citiem līdzekļu devējiem un Sīrijas ieinteresētajām

personām, tostarp Sīrijas pagaidu valdību¹⁴, koordinēs harmoniskas un papildinošas pieejas dažādās nozarēs un starp tām.

Saskaņā ar “visas Sīrijas” pieeju ES turpinās sniegt atbalstu izturētspējai visā valstī. Šā atbalsta mērķis ir:

- i) saglabāt Sīrijas cilvēkkapitālu un pakalpojumu piedāvājumu, tādējādi bruģējot ceļu atlabšanai pēc konflikta; un
- ii) dot iespējas cilvēkiem palikt savās mājās cilvēka cienīgā stāvoklī un iekšzemē pārvietotām personām saņemt pamatpakalpojumus, tādējādi samazinot migrācijas plūsmas.

Šī “visas Sīrijas” pieeja būtu jāievēro ar mērķi sagatavot augsni atlabšanai pēc konflikta un valsts reformai pēc vienošanās, kur vietējām iestādēm visā valstī tiek paredzēta galvenā stabilizētāja loma.

6. ES iesaistīšanās agrīnā atjaunošanas un pārejas plānošanā

6.1. Plānošana pēc vienošanās panākšanas

ES ir skaidri pateikusi, ka tā nevarēs palīdzēt valsts atjaunošanas procesā, līdz nebūs izveidota visaptveroša, reāla un iekļaujoša politiskā pāreja. Tāpēc ES iesaistīšanās atjaunošanas procesā ir saistīta ar konflikta politisko risinājumu saskaņā ar ANO DPR 2254 un Ženēvas paziņojumu. Turklāt īpaša atbildība par atjaunošanas izmaksām būtu jāuzņemas tiem ārējiem dalībniekiem, kas ir izraisījuši konfliktu. Tomēr, lai varētu ātri un efektīvi rīkoties atbilstošā brīdī, sagatavošanās jāveic laikus. Ieguldījumi būs ārkārtīgi nozīmīgi, un būs nepieciešami pasaules mēroga centieni.

ES turpinās iesaistīties un palīdzēt plānošanā pēc vienošanās panākšanas, ko vadīs ANO Starpaģentūru darba grupa, kas detalizēti izveidos daudznozaru pasākumus, kādi būs nepieciešami pirmajos 6 mēnešos pēc miera nolīguma, lai atbalstītu politisko procesu un pārejas valdības struktūras. Darbs turpinās, lai arī paplašinātu kopīgos ES un ANO zaudējumu un vajadzību novērtējumus vairākās Sīrijas pilsētās un nodrošinātu to, lai atjaunošanas

---

¹⁴ Sīrijas pagaidu valdību 2013. gadā izveidoja Sīrijas Nacionālā koalīcija, un tās uzdevums ir izveidot funkcionālas vietējās pārvaldības struktūras Sīrijā opozīcijas jomās, kas var sniegt pakalpojumus iedzīvotājiem.

centienos tiktu ievērotas iedzīvotāju vajadzības. ES mēģinās integrēt Pasaules Bankas īstenotus līdzīgus un paralēlus centienus. Šis darbs radīs pamatu un saīsinās laiku, kas būs nepieciešams pēc nolīguma, lai ES, Pasaules Banka un ANO veiktu kopīgu Atlabšanas un miera veidošanas novērtējumu, atbalstot pārejas valdības struktūru ilgtermiņa atlabšanas un atjaunošanas plānus.

ES jau ir iesaistījies nolūkā stiprināt koordināciju starp ES dalībvalstīm un galvenajiem līdzekļu devējiem Sīrijā. Šajā saistībā ES kopš 2012. gada oktobra jau ir notikušas 9 galveno līdzekļu devēju sanāksmes, lai uzlabotu atlabšanas, izturētspējas un attīstības atbalsta, kas nav saistīts ar humāno palīdzību, un turpmākās plānošanas starptautisko koordināciju, reaģējot uz krīzi Sīrijā. Gatavojoties pēcnolīguma posmam, ES sadarbosies ar Sīrijas kaimiņvalstīm, Arābu starptautiskajām finanšu iestādēm un citām attiecīgajām trešām personām, lai diskutētu par veidiem, kādos Sīrijas kaimiņi un reģionālie dalībnieki var piedalīties Sīrijas atjaunošanā, kā arī par to, kā varētu atbalstīt bēgļu un iekšzemē pārvietoto personu drošu, brīvprātīgu un cienīgu atgriešanos.

6.2. ES loma Sīrijas atjaunošanā

Kad būs uzsākta reāla politiskā pāreja saskaņā ar ANO DPR 2254 un Ženēvas paziņojumu, ES varētu sākt atbalstīt atjaunošanu. Turpmāk minētie pasākumi tiks veikti pastiprinošā veidā un tikai atbildot uz konkrētu un izmērāmu progresu.

- Ierobežojošu pasākumu atcelšana: ES varētu pārskatīt pašreizējos ierobežojošos pasākumus pret Sīriju, lai atbalstītu ātru atlabšanu un atjaunošanu.
- Sadarbības atjaunošana: ES varētu atjaunot divpusējas sadarbības attiecības ar Sīrijas valdību un mobilizēt atbilstošus instrumentus saskaņā ar ES kaimiņattiecību politiku un citām programmām ekonomikas veicināšanai un vadības pārņemšanai, un atbildības izaicinājumiem.
- Finansējuma piesaistīšana: kad sāksies reāla un visaptveroša politiskā pāreja, ES būs gatava piedalīties Sīrijas atjaunošanā, kā arī piešķirt un piesaistīt finansējumu no citiem starptautiskiem līdzekļu devējiem. ES Reģionālajam trasta fondam, atbildot uz krīzi Sīrijā, būtu jābūt nozīmīgai lomai ES un dalībvalstu, kā arī citu ieguldītāju finansējuma apkopošanā un novirzīšanā.

Neskarot rezultātus apspriešanās ar pēcnolīguma Sīrijas partneriem, kam būs jānosaka pašiem savas atjaunošanas prioritātes, ES varētu sniegt atbalstu turpmāk minētajās jomās.

- Drošība: vajadzība pēc drošības būs jebkura politiskā nolīguma īstenošanas pamatā. Posmā tūlīt pēc vienošanās panākšanas ES varētu finansēt neizpildītu rīkojumu likvidēšanu un atbalstīt vietējus vai starptautiskus mehānismus, lai pārskatītu un uzraudzītu karadarbības izbeigšanu. Sīrijas pāreja būs veiksmīga tikai tad, ja drošības iestādes būs reformētas tā, ka tās būs atbildīgas un vērstas uz pilsoņu drošumu un drošību. Tas prasīs civilo pārraudzību vietējā un valsts līmenī. ES varētu atbalstīt drošības sektora reformu un bijušo kaujinieku atbrūošanu, demobilizēšanu un pārintegrēšanu pilsoniskā dzīvē vai reformētos drošības dienestos. ES var ieguldīt citos attiecīgos aspektos, tostarp ķīmisko vielu iznīcināšanā un kājnieku ieroču un vieglo ieroču izsekošanā un iznīcināšanā.
- Pārvaldība, reformas un pakalpojumu sniegšana: tūlītējā posmā pēc vienošanās panākšanas ES varētu atbalstīt miera dividenžu nodrošināšanu, steigšus atjaunojot pamatpakalpojumu sniegšanu vietējā līmenī (izglītība, veselības aprūpe, ūdensapgāde, elektrība, gruvešu novākšana, atkritumu apsaimniekošana utt.), jo īpaši tajos apgabalos, kuros atrodas daudzi pārvietotie vai atpakaļ atgriezušies iedzīvotāji. Ilgākā termiņā ES varētu atbalstīt valsts iestāžu pēckonflikta reformu, tostarp centienus novērst atšķirīgu prakšu/administrāciju pastāvēšanu, stiprināt pakalpojumu sniegšanas saskaņu un savest atkal kopā sadalītās kopienas. ES varētu atbalstīt jaunās konstitūcijas izveidošanu un vēlēšanu organizēšanu, jo īpaši palīdzot vēlēšanu pārvaldībā un ar ES vēlēšanu novērošanas misiju. Tas varētu arī uzlabot tās pakalpojumu sniegšanas atbalstu ar valsts un vietējo iestāžu palīdzību, tādējādi stiprinot reformēto un atbildīgo valsts un vietējo iestāžu likumību visā Sīrijā. ES varētu atbalstīt Sīriju finanšu noziegumu apkarošanā, īstenojot Finanšu darbību darba grupas (*FATF*) ieteikumus.
- Sociālā kohēzija, miera veidošana un izlīgums: tūlītējā posmā pēc vienošanās panākšanas ES varētu atbalstīt iekļaujošus vietēja līmeņa izlīguma procesus, lai stiprinātu miera nolīgumu un novērstu konflikta atkārtosanos. Tas varētu arī sniegt atbalstu pārejas iestādēm aktuālāko jautājumu risināšanā (attiecībā uz bijušajiem ieslodzītajiem un pazudušām personām, māju un zemes īpašuma sadalīšanas

risinājumiem utt.), ciešāk sadarbojoties ar pilsonisko sabiedrību. ES vēlas arī palīdzēt sagatavot un atbalstīt bēgļu un iekšzemē pārvietotu personu drošu, brīvprātīgu un cieņpilnu atgriešanos mājās un viņu iekļaušanu Sīrijas sabiedrībā. Ilgākā termiņā cita starpā tam būs nepieciešams uz tiesībām balstīts un upuru vajadzībām centrēts pārejas tiesiskuma mehānisms un pasākumi valsts un vietēju izlīgumu veicināšanai, piemēram, nacionālais dialogs paralēli padziļinātai tiesu reformai.

- Cilvēkkapitāls: ES var turpināt darbu ar esošajām iniciatīvām, lai veidotu un saglabātu cilvēkkapitālu, kas būs nepieciešams Sīrijas atjaunošanai. Šajā saistībā varētu mobilizēt tādus attiecīgos ES nozaru politikas instrumentus kā programmu “Apvārsnis 2020”.
- Ekonomikas atlabšana: tūlītējā posmā pēc vienošanās panākšanas ES varētu palielināt atbalstu iedzīvotāju iztikai, jo īpaši visneaizsargātākajām personām, jauniešiem un pārvietotajām personām. Ilgākā termiņā mieru un atjaunošanu Sīrijā var sasniegt tikai ar Sīrijas ekonomikas atjaunināšanu, kas sešu gadu kara laikā ir nopietni cietusi. Darbvietu izveidošana un uzņēmējdarbības iespējas visiem sīriešiem (jo īpaši bēgļiem, kas atgriežas, pārvietotajām personām, kara skartajām kopienām un bijušajiem kaujiniekiem), tostarp tās, ko piedāvā atjaunošanas process, būs svarīgi ekonomikas atlabšanai. Lai maksimāli uzlabotu starptautiskās palīdzības efektivitāti, starptautiskajai kopienai būs jādarbojas kopā vienoti un pilnīgi saskaņoti. Šajā saistībā tad, kad apstākļi to pieļauj, un atkarībā no prasībām Starptautiskais Valūtas fonds (SVF) varētu uzņemt vadošo lomu makroekonomikas stabilizēšanā līdzās Pasaules Bankas aizdevumiem un padomiem par strukturālo un nozaru reformu politiku. ES makrofinansiālā palīdzība Sīrijai varētu būt pieejama pēckonflikta scenārijā, ja pastāvētu SVF izmaksu programma un attiecīgi priekšnosacījumi — demokrātisku mehānismu ievērošana, tostarp daudzpusēja parlamentārā sistēma, tiesiskums un cilvēktiesību ievērošana. Atbilstīgi savām pilnvarām Eiropas Investīciju banka (EIB) un Eiropas Rekonstrukcijas un attīstības banka (ERAB) varētu izmantot savas zināšanas infrastruktūru finansēšanā un privātā sektora attīstībā, tostarp attiecībā uz atbalstu maziem uzņēmējiem ar mikrokredītiem.